

Přežit

„Povolání spisovatele je přece jediným, kde se neztrapníte proto, že nevyděláváte peníze.“

Jules Renard

Mrtvý básník nepíše. Proto je důležité zůstat naživu.

Nebude pro vás vždy snadné se této jednoduché úvahy držet. Zejména během období dlouhodobé tvůrčí neplodnosti. Vaše setrvávání při životě vám v takových případech bude připadat bolestně zbytečné, stejně už nic nenapíšete.

Na to je jediná odpověď: prostě to nemůžete vědět. Když se upřímně prohlédnete, měli byste to uznat. Byly už zvláštní případy.

Jestliže zrovna nepíšete, možná to znamená předzvěst změny formy. Nebo změny tématu. Nebo obojí. Anebo to možná skutečně znamená předzvěst vaší tvůrčí smrti. Ale o tom nic nevíte. Nikdy úplně nepoznáte onu část sebe sama, která vás pudí k psaní. Poznáte jen její přibližné a protikladné formy. Egoismus, nebo oddanost? Krutost, nebo soucit? Vše se dá obhájit. To je nakonec důkazem toho, že nic nevíte; nechovejte se tedy, jako byste věděli. Chovejte se před svou

nevědomostí, před touto tajemnou částí vás samých, čestně a pokorně.

Nejenže básníci, kteří žijí dlouho, toho celkově vytvoří víc, stáří je také dějištěm zvláštních fyzických a duševních procesů, které by byla škoda nepoznat.

Ovšem přežití je nesmírně těžké. Dalo by se uvažovat o strategii? la Pessoa: najít si klidné místo, nic nevydávat, v klidu čekat na smrt.

V praxi půjdeme vstříc závažným obtížím: pocitu, že ztrácíme čas, že nejsme na správném místě, že si nás necení, jak bychom si zasloužili... to vše začne být časem nesnesitelné. Bude těžké vyhnout se alkoholu. Na konci cesty vás budou čekat hořkost a zatrpklost, rychle následované apatií a nakonec úplnou tvůrčí neplodností.

Toto řešení má tedy nevýhody, ale je obvykle jediné. Nezapomenout na psychiatry, schopné vydávat neschoopenky. Naopak dlouhodobému pobytu v psychiatrické léčebně se vyhněte: je to příliš destruktivní. Berte ho jen jako poslední instanci, jako alternativu k bezdomovectví.

Naplno využívejte mechanismů společenské solidarity (podpory v nezaměstnanosti atd.) i finanční pomoci movitějších přátel. Nemějte z toho přehnaný pocit viny. Básník je posvátný parazit.

Básník je posvátný parazit, podobně jako skarabové starého Egypta může prosperovat na těle bohatých a rozkládajících se společností. Má však také své místo uvnitř společností skromných a silných.

Nebojujte. Bojují boxeři, ne básníci. Přesto je dobré aspoň trochu publikovat, je to nezbytná podmínka k posmrtnému uznání. Pokud nevydáte aspoň něco (klidně jen pár textů v druhořadém časopise), budoucnost si vás nevšimne, zůstanete stejně nepovšimnut jako za života. I kdybyste byl naprostým géniem, musíte zanechat stopu; a důvěřovat literárním archeologům, že po ní půjdou.

Nemusí to vyjít a často to nevyjde. Opakujte si aspoň jednou denně, že nejdůležitější je udělat, co je ve vašich silách.

Studium biografí vašich oblíbených básníků může být užitečné, můžete se díky němu vyvarovat některých chyb.

Vězte, že otázka materiálního zajištění existence v zásadě nemá dobré řešení, ale že může mít řešení velice špatná.

Problém bydlení vás většinou nebude trápit; půjdete, kam to půjde. Snažte se vyhnout příliš hlučným sousedům, kteří by sami o sobě mohli vyvolat definitivní intelektuální smrt.

Malé profesní zařazení může přinést určité vědomosti, případně použitelné v budoucím díle, o fungování společnosti. I období bezdomovectví, které vás vyvrhne na okraj, může být poučné. Ideální je to střídat.

Další skutečnosti, jako je harmonický sexuální život, sňatek, rodičovství, jsou současně blahodárné a plodné. Jsou ale téměř nedosažitelné. Na umělecké mapě to jsou prakticky bílá místa.

Obecně budete smýkán mezi hořkostí a úzkostí. V obou případech vám pomůže alkohol. Hlavní je dosáhnout

oněch několika chvil úlevy, díky nimž vytvoříte své dílo. Budou krátké, snažte se jich zmocnit.

Nebojte se štěstí, neexistuje.

Udeřit tam, kde to má význam

*„Usiluj o to, aby ses před Bohem osvědčil
jako dělník, který se nemá zač stydět,
protože správně zvěstuje slovo pravdy.“*

II Timoteovi, 2, 15

Neusilujte o vědění pro ně samotné. Vše, co nevychází přímo z emocí, má v poezii nulovou hodnotu.

(Emoce je pochopitelně třeba brát v širokém slova smyslu, některé emoce nejsou příjemné ani nepříjemné – to je většinou případ pocitu cizoty.)

Emoce přerušuje řetězec kauzality, jedině ona umožňuje vnímat věci o sobě. Předávání tohoto vnímání je předmětem poezie.

Tato totožnost cílů filozofie a poezie je zdrojem tiché spřízněnosti, která je spojuje. Ta se ale neprojevuje výslovně psaním filozofických básní; poezie musí realitu objevovat jinými cestami, čistě intuitivními, aniž by procházela filtrem myšlenkové rekonstrukce světa. Ještě méně pak poeticky vyjádřenou filozofií, která je většinou jen mizerným podvodem. Ale vždy to budou básníci, u nichž se dostane nové filozofii nejsvědomitějších, nejpozornějších a nejplodnějších čtenářů. Stejně tak jenom někteří filozofové budou schopni rozpoznat, osvětlit a použít pravdy skryté v poezii. Právě v poezii,

skoro v téže míře jako v přímé kontemplaci – a daleko spíše než v minulých filozofiích –, najdou materiál k novým znázorněním světa.

Respektujte filozofy, nenapodobujte je. Musíte bohužel jinudy, ruku v ruce s neurózou. Poetická a neurotická zkušenost jsou dvě cesty, které se kříží, splétají a nejčastěji splynou, a to rozplynutím básnického střeva v krvavém řečišti neurózy. Nemáte však na vybranou. Jiné cesty není.

Neustálá omílání vašich obsesí vás nakonec promění v patetickou trosku, šířanou úzkostí nebo sešlou apatii. Ale, opakuji, není jiné cesty. Musíte dosáhnout bodu, odkud již není návratu. Vystoupit z kruhu. A napsat pár básní, než se zhroutíte na zem. Nahlédnete obrovské prostory. Každá velká vášeň ústí v nekonečno.

Láska nakonec řeší všechny problémy. Stejně tak každá velká vášeň nakonec vede na území pravdy. Na území, které je jiné a nesmírně bolestivé, kde je však vidět daleko a jasně. Kde se očištěné předměty zjevují ve své čirosti a průzračné pravdě.

Věřte v totožnost mezi Pravdivým, Krásným a Dobrým.

Společnost, v níž žijete, má za cíl vás zničit. Poskytněte jí stejné služby. Zbraň, kterou použije, je lhostejnost. Takový postoj si nemůžete dovolit. Přejděte do útoku!

Každá společnost má méně odolná místa, rány. Přiložte na ránu prst a stiskněte.